

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบัน เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็น การศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคน ที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

กระทรวงกลาโหม ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษา ให้กำลังพลเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติการกิจการกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาองทัพอากาศจนสามารถปฏิบัติการตามนโยบาย ความมั่นคงของประเทศร่วมกับส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ และเอกชนได้ทุกมิติ ให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ดำเนินการด้านการศึกษา โดยให้กองทัพอากาศมีกำลังพลที่มีลักษณะรักการ เรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ปัญหาของงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่านิยมใน เชิงสร้างสรรค์และบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเป็นผู้นำ สามารถเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อ ประเทศชาติและราชบัลลังก์ มีระเบียบวินัย มีจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ กล้าหาญ สุจริต เป็นที่ยอมรับของประชาชน และดำรงตนอยู่ในหลักธรรมของศาสนา มุ่งพัฒนาระบบ การศึกษาและหลักสูตรให้สามารถสร้างกำลังพลของกองทัพอากาศให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดย กำหนดปรัชญาการศึกษาและออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยเป็นหลัก (กระทรวงกลาโหม, 2545)

กองทัพอากาศ เป็นส่วนราชการหนึ่งของกระทรวงกลาโหมได้กำหนดนโยบายการศึกษา ซึ่งการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศจะต้องมี ความสอดคล้องและต่อเนื่องกันอย่างเหมาะสมทันกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งเน้นเทคโนโลยีทางการทหารที่จำเป็น พัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ

ทัศนคติ เกี่ยวกับวิทยาการสมัยใหม่ตามความจำเป็นต่อภารกิจของกองทัพอากาศ เพื่อให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นคุณภาพของกำลังพลเป็นหลักควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติ คุณธรรม ความสามัคคี ระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การเสียสละ และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกระดับของกองทัพอากาศ (กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ, 2543)

โรงเรียนจ่าอากาศ วิทยาลัยศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ เป็นสถาบันการศึกษาหลักขั้นต้นของกองทัพอากาศ มีหน้าที่ในการผลิตนายทหารประทวนเหล่าทหารต่าง ๆ ให้มีความรู้ทางทฤษฎี ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านทักษะวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจ่าอากาศ พุทธศักราช 2548 ระยะเวลาการศึกษา 3 ปี เป็นหลักสูตรหนึ่งที่ได้รับการอนุมัติให้มีการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 อยู่ในระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร และจะมีนักเรียนจ่าอากาศสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในปี พ.ศ.2551 หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานในแต่ละสายวิทยาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากพลเรือนให้เป็นทหาร มีสุขภาพแข็งแรง มีวินัย รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่เรียนรู้อัตนภาพชีวิตและการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้า เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักชาติ ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จัดการศึกษา 3 เหล่าทหาร ได้แก่เหล่าทหารช่างอากาศ สรรพาวุธและสื่อสาร ซึ่งเป็นเหล่าที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยของกองทัพอากาศ โรงเรียนจ่าอากาศมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาลดลงมา โดยมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่จะต้องรายงานกระบวนการระหว่างดำเนินการ เพื่อเป็นการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นพันธกิจที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรในระหว่างดำเนินการใช้ เพื่อให้ทราบข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน จะได้นำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้น (โรงเรียนจ่าอากาศ, 2548 ง)

การจัดการศึกษาจะดำเนินสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรที่ตั้งไว้ ควรมีการประเมินระยะระหว่างการใช้งาน (Implementation) ซึ่งเป็นช่วงของการนำโครงการหรือหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สำหรับการกำกับติดตามการปฏิบัติงาน (Monitoring) โดยทั่วไปควรคำนึงถึง ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) หรือผลปฏิบัติงานระยะสั้นที่เกิดขึ้นตัวบ่งชี้ถึงความเหมาะสมของการปฏิบัติงานสามารถพิจารณาได้จากความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติกับแผนการปฏิบัติ ประสิทธิภาพของการบริหารบุคลากรและงบประมาณของโครงการ

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, หน้า 94) ซึ่งสอดคล้องกับสคริเวน (Scriven, 1967 อ้างถึงใน สมคิด พรหมจรรย์, 2546, หน้า 49) ได้เสนอแนะไว้ว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่หลักสูตรกำลังดำเนินการใช้อยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพราะการประเมินช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ส่วน สมหวัง พิทยานุวัฒน์ (2544, หน้า 94) แบ่งการประเมินตามลำดับเวลา มี 3 ระยะ ในระยะที่ 2 เป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือโครงการ (On Going Evaluation) เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าโครงการหรือหลักสูตร ผลประเมินในระยะนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงาน นอกจากนี้ โอเวน (Owen, 1993, p. 25) ได้กล่าวว่า การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรเหมาะสำหรับการประเมินหลักสูตรที่เริ่มใช้ปฏิบัติเหตุผลหลักที่ใช้รูปแบบนี้เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ การประเมินจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นสมมติฐานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ อีกทั้งยังช่วยให้บุคลากรที่มีส่วนร่วมในหลักสูตรเข้าใจกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน นอกจากการมุ่งประเมินกระบวนการดำเนินงานแล้วยังสามารถประเมินการตอบสนองจากผู้ใช้นักเรียนได้โดยตรง

การประเมินเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research – Oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และเป็นการเสนอสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก เป็นการตัดสินใจคุณค่าสิ่งที่ประเมิน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, หน้า 22) การประเมินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะผลการประเมินจากการประเมินที่เป็นระบบจะสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไข และปรับปรุงหลักสูตรหรือโครงการให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีหลายสาเหตุที่ต้องประเมิน ผู้บังคับบัญชาต้องการให้มีการประเมิน ต้องการทราบหลักสูตรได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ต้องการทราบข้อดี ข้อบกพร่อง ความเหมาะสม รวมถึงอุปสรรคต่าง ๆ ของการดำเนินการใช้หลักสูตรหรืองานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อต้องการทราบความเหมาะสมของหลักสูตร และเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจของ ผู้บริหารเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรและการดำเนินการใช้หลักสูตรในอนาคต (สมหวัง พิทยานุวัฒน์, 2544, หน้า 94-95)

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร มีงานวิจัยของ ปาริชาติ บัวเจริญ (2543) ประเมินผลการใช้หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2542 ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารหลักสูตร งานวิจัยของ กฤษฎา เอมเจริญ (2544) ได้ประเมินหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) พ.ศ.2541 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) โดยมุ่งประเมินองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต งานวิจัยของ เนาวรัตน์ อันทรมิตร (2545) ได้ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี ในวิทยาลัย อาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) โดยมุ่งประเมินองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต และงานวิจัยของ อนงค์นาฏ ระหงษ์ (2547) ได้ประเมินหลักสูตรโรงเรียน นายทหารอากาศอาวุโส สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) โดยมุ่งประเมินองค์ประกอบ ด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต

ผลของการวิจัยที่กล่าวมาทำให้สถาบันการศึกษาเห็นความสำคัญของการประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายและนักเรียนมีคุณภาพ เป็นไปตามการประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน อีกทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาใหม่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินหลักสูตร เพื่อให้ทราบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ข้อดี ข้อบกพร่อง ความเหมาะสม รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตร จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และการวัดประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนจำอากาศ สนใจที่จะประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 เพื่อต้องการทราบปัญหา ข้อบกพร่องของหลักสูตรในระหว่างดำเนินการใช้จะได้้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

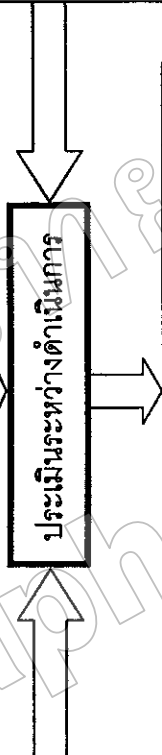
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการประเมินดังนี้

1. เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อม
 2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในด้าน โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การวัดและประเมินผล
 3. เพื่อประเมินความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน
 4. เพื่อประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรและการใช้หลักสูตร
 5. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการใช้หลักสูตร
 6. เพื่อประเมินปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร
- ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาของสคริเวน (Scriven) และสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

แนวคิดทฤษฎีการประเมิน
สคริเวน (Scriven, 1967, อ้างถึงใน สมคิด พรหมบุญ, 2547, หน้า 49-50) เป็น การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุง หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับ **สตัฟเฟิลบีม** (Stufflebeam, 1971, อ้างถึง ในสุณีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 265) เป็นการ ประเมินด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต เพื่อให้ได้ ข้อดี ข้อบกพร่อง ตลอดจน ปัญหาอุปสรรคของ หลักสูตร เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารใช้ตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนจ่าอากาศ พุทธศักราช 2548

1. ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กับสภาพแวดล้อม
2. ความเหมาะสมของหลักสูตรในด้าน โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การวัดและประเมินผล
3. ความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ และ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน
4. การบริหารจัดการหลักสูตรและการใช้หลักสูตร
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการใช้ หลักสูตร
6. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการและการ ใช้หลักสูตร

เหตุผลของการประเมินหลักสูตร
 1. เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาสร้าง ความเชื่อมั่นว่าหลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษามี คุณภาพมาตรฐาน
 2. เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่จำเป็นต้อง ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรเพื่อหาข้อ บกพร่อง ปัญหาอุปสรรคในระหว่างการใช้ หลักสูตร ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางใน การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
 3. เป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่ ทันสมัยของกองทัพอากาศจำเป็นต้อง ประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มี คุณภาพอยู่เสมอ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อดี ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารใช้ตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ
3. เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอื่นของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 2.1 ประชากรของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ มีจำนวน 463 คน ประกอบด้วย
 - 2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ จำนวน 11 คน
 - 2.1.2 ครูอาจารย์ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 จำนวน 97 คน
 - 2.1.3 ครูฝึกวิชาทหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 จำนวน 41 คน
 - 2.1.4 ครูฝ่ายปกครอง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 จำนวน 69 คน
 - 2.1.5 นักเรียนจำอากาศ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2548 จำนวน 245 คน
 - 2.2 ประชากรครูอาจารย์ผู้สอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2546) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะโครงสร้างหลักสูตร

ใกล้เคียงกันแต่แตกต่างกันในหมวดวิชาการทหาร การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกประชากรของวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 35 คน เป็นประชากรศึกษา

2.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ด้านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และด้านแผนพัฒนากองทัพอากาศ ด้านละ 3 คน รวมจำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างไว้ คือ เป็นผู้มีความรู้ในแผนพัฒนาแต่ละด้านอย่างชัดเจน เป็นหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาหรือเป็นผู้ที่ทำงานมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับด้านนโยบายและแผน

3. ระยะเวลาการประเมิน ตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจ่าอากาศ พุทธศักราช 2548 โดยเริ่มมีการใช้เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา (พฤษภาคม 2548 ถึงเดือน มีนาคม 2549)

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความคิดเห็นต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจ่าอากาศ พุทธศักราช 2548 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อม
- 4.2 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านโครงสร้าง เนื้อหาวิชา การวัดและประเมินผล
- 4.3 ความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน
- 4.4 การบริหารจัดการหลักสูตร และการใช้หลักสูตร
- 4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการใช้หลักสูตร
- 4.6 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตร หมายถึงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจ่าอากาศ พุทธศักราช 2548 ของโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ
โรงเรียนจ่าอากาศ หมายถึงโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม

การประเมินหลักสูตร หมายถึงกระบวนการศึกษาเพื่อหาสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตร ระหว่างดำเนินการ ว่าหลักสูตรนั้นมีข้อดี ข้อบกพร่อง มีความเหมาะสม

มีผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ผลที่ได้จะช่วยให้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

ความสอดคล้อง หมายถึงข้อความในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อกำหนดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาองคัพอากาศ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึงข้อกำหนดในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ที่ระบุถึงความต้องการหรือความประสงค์ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียน

สภาพแวดล้อม หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาองคัพอากาศ

ความเหมาะสมของหลักสูตร หมายถึงข้อความที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในด้านโครงสร้าง เนื้อหาวิชา การวัดและประเมินผล สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความพอใจไม่เกิดปัญหาแก่ผู้ปฏิบัติ

โครงสร้างหมายถึงภาพรวมของทั้งหลักสูตรที่กำหนดสัดส่วนของหมวดวิชาหรือรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรกับระยะเวลาการจัดประสบการณ์เป็นจำนวนหน่วยกิตให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

เนื้อหาวิชา หมายถึงรายละเอียดของสาระที่ใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตร เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การวัดและประเมินผล หมายถึงกระบวนการในการตัดสินลงสรุปคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เจริญก้าวหน้าในตัวผู้เรียนว่า มีคุณค่าเพียงพหรือไม่มีหรือมีคุณภาพดีระดับใด ทั้งนี้ต้องอาศัยเกณฑ์ตามระเบียบวัดผลประเมินผลของโรงเรียนจำอากาศเป็นหลักในการประเมิน

ความพร้อม หมายถึงความพอเพียง ความเหมาะสมของบุคลากร อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร

บุคลากร หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ พุทธศักราช 2548 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ฝ่ายวิชาการ ครูฝึกวิชาทหาร ครูฝ่ายปกครอง และนักเรียนจำอากาศ

อาคารสถานที่ หมายถึงสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ได้แก่ สถานที่เรียน อาคารฝึกปฏิบัติงาน ห้องสมุด ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ สถานพยาบาล อาคารนอน สถานที่รับประทานอาหาร และสถานที่ออกกำลังกาย

สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ

เอกสารตำรา และสิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารตั้งแต่การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การสนับสนุนส่งเสริมด้านกำลังคน งบประมาณ อุปกรณ์และ สิ่งจำเป็นต่าง ๆ และการกำกับดูแลคุณภาพของงานเป็นสำคัญ

การใช้หลักสูตร หมายถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นับแต่การเตรียมบุคลากร อาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน ด้านการจัดทำแผนการสอน การวิจัยทางด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึงค่าเฉลี่ยของระดับผลการเรียนของ นักเรียนจำอาภาศ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอาภาศ พุทธศักราช 2548 ปี การศึกษา 2548

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนจำอาภาศ หมายถึงผู้ที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีความ จงรักภักดี ต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศึกษาจาก คะแนนความประพฤติของนักเรียน จำอาภาศ และแบบสอบถาม

2. เป็นผู้มีความรักศักดิ์ศรีในสถาบันและศรัทธาในอาชีพทหาร มีความรับผิดชอบ เสียสละ กล้าหาญ ยึดมั่นในแบบธรรมเนียมทหาร ศึกษาจากแบบสอบถาม

3. เป็นผู้มีความรอบรู้ใน สายวิทยาการของตน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ศึกษาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2548

4. เป็นผู้มีความใฝ่เรียนรู้ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและการปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ศึกษาจากการมีสิทธิสอบชิงทุนไปศึกษาต่อโรงเรียนเตรียมทหารมีผลการเรียนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไปและแบบสอบถาม

5. เป็นผู้รับผิดชอบต่อสังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย ศึกษาจากแบบสอบถาม

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร หมายถึง ข้อขัดข้อง ความ ไม่สะดวก ความยากลำบาก ต่อการบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร โดยได้จากความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร